

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

**Spauter, Johannes de
Argentorati, Anno, M. D. XV.**

Oratoria constructio. Construit orator proprie, quę destruit ipse
Gram[m]aticus, quibus est ferme contrarius ordo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Ioannis Despauterij Niniuitę.

alius sonorū. i. aliquis est uox, alius. non uox &c. Si ex themate flandrino uis, aut ex quo uis uernaculo effingere orationē latinā, nō quicquid illi dicitur. hic posse dici credas. uerbi gratia uernaculū sonat quis ita est quod tu percutis me, nō emēdabo me. hoc tamē sic turpiter dicit, sed debet dici quis me percutis &c. Item contra si latinitatē uis uertere in aliā linguā, non debes singula uerba curare, ut senibus dare uerba est difficile, uelim animū inducas &c. sed hęc alijs relinquo Absoluēda est paucis oratoria cōstructio, & de epistolis paululum quid dicendum.

Oratoria cōstructio.

Construit orator proprie, quę destruit ipse Grammaticus, quibus est ferme contrarius ordo.

Orator proprie construit partes orationis eleganter cōponēs, grammaticus autē destruit orationē cōcinne, politeq; cōstructā, ut a pueris intelligat resoluens. Nūc igitur de oratoria cōstructione pauillula degustare fert animus, quę puerulis sufficere poterūt quibus sane intellectis, aliorū p̄cepta per se non multo labore cōsequetur. Et iam quę ad elegantiam pertinet docuimus plurima, proinde cum paucissimis absoluā. Oratorē uarietas plurimū delectat, igitur p̄ceptorū modo subiiciēdorū est perpetuū obseruandū, synonymorū etiā notitia ad uarietatē non parū prodest, ut honoro & afficio honore &c. Vocatiuus gaudet sibi aliquid p̄poni, ut non te lateat mi Ioannes. Cicero. Quę te Marce Tulli &c. poeta ponit etiā in capite, sed inter ipsum & uerbū pulchre interijcit parenthesis. Virgi. Tityre dū redeo (breuis est uia) palce capellas. Parēthesis est interpositio sententię quę ablata sensus manet p̄fectus, ut hęc orō (breuis est uia) est parenthesis, & clauditur duabus semilunulis sic () Nomē a cognomine caue separeres, quia usitata est in primis turpis traiectio, uelut literas o Cicero tuas recepi Tulli. In id primū studeam, ne dum ornate scribere cupimus, in uitia incidamus, quia ut ait p̄clare Persius. Nullo thure litabis Hereat in stultis breuis, ut semūcia recti. Hęc miscere nefas. Ergo si ut episcopo placeas, loquaris uni pluraliter, licet cetera Cicero nianus fueris, totū erit barbarū. uitāduus nāq; est asper uocaliū, & earundē syllabarū cōcursus, ac sermonis ambiguitas, est tamē ubi decet uocaliū concursus, ut alis docebo. Particulę quū, quia, dū &c. non impatiēter quippiā sequūtur. Teren. Omnes quū ualemus, res cetera egrotis consilia damus. Adiectiuum substantiuo interim uenuste p̄ponit, ut magna dei clementia, peruersum Neronis ingenium, mea solius opera. Māci. dicit ipm p̄nomē postponi, ego cū alijs cre-

do sepius pponi. Superlatiuus tamē ut negatiua signa, & ubi ma-
gnificū quid significamus, post alia ponuntur plerūq; ut beneficia in
me contulisti maxima. Qui te magis q; ego colā, habes profecto nes-
minē. Quæ dedisti nobis dona fuerūt egregia. Alexāder ille magn⁹
Cato ille censorius &c. Id priuilegij est distributiuo omnis, ut quæ fa-
cis grata sunt omnia. Inter ppositionē & eius casum nō nihil ues-
nultule intercesserit, ut in patris mei domo, ad principis aulam &c.
nollem hic ab adiectiuo substantiuū segregare quale esset in mei dos-
mo patris &c. de hac re satisfactū est in ppositionū syntaxi. Di-
ctio abs tergo recta fere pcedet, ut Petri liber, & plerūq; ueneri dus-
citur siquid interiiciatur, ueluti Carthaginem Scipio deleuit. Ver-
bum si fieri poterit, in fine locabit, uti in iam dato exemplo author
est lib. ix. Fabius. Antecedenti relatiuū pgit haud illepide, ut q; s
diligō, castigo. Interrogatiuū minus amat exordiū, ut Partes ora-
tionis quot sunt, bellatū est rusticulū, sic Quot sunt partes orōnis

Infinitiuus finito pponit, ut Rome quid faciā: mēiri nescio. Ti-
bi inseruire desydero &c. Pulcherrima ꝑo fuerit oratio maxime
lugubris per multa actiue uocis infinitiua. Liui. li. i. Tarquinius cir-
cumire, pprehensare minorē, maxime gentiū patres admonere pater-
ni beneficij, ac pro eo gratiā repetere, allicere donis iuuenes &c. ubi
finitum iungi non solet, quia pro pterito imperfecto indicatiui ca-
pitur. Cōiunctionū ordo seruandus est, ut sed tu. Tu autē, tui ꝑo
quia tu, tu em &c. de ppositionibus, de quib; &c. abunde diximus.

Aduerbia pro doctarū auriū iudicio ponant, optime autē nō lō-
ge a uerbo, pceptū aliud non habeo. Interiectiones plerūq; interiici-
untur, ut ait Nebrissen. ueluti qui (malū) fieri potuit. Nauius (infan-
dum) amissis unius ob iram. Seruet ordo nature, & oratio crescat
ut uir & foemina, ortus & occasus. Diligo & amo, rogo oro, obles-
cro, fur, sacrilegus &c. Comparatiuus in e sepius q; i ablatiuū ha-
bet, ut ait Guarinus Veronēsis. Ceterū in i sæpe legi pbamus alibi.

Frequatiuis pulchre utimur, ut docui (si in usu fuerint) ꝑ primiti-
uis, ut lusito, factito, scriptito. Et quidē. i. & certe aliquo plerūq; in-
teriecto ornatū est, ut hōanes est grāmaticus exptissimus, grāmatice
& latine dicit, elegātissime aut sic grāmaticus & exptissimus quidē,
uel & quidem expertissimus. Nam & hoc modo sæpe legi. hector
pugnauit, & quidē fortiter, uel fortiter quidē &c. Repetitiuo exornat
hoc modo. Te noui, te colui, te ardētissime amaui &c. Colores rhes-
toricos legat pceptor ex Cicerone si cōmodū uidetur. Coniun-
ctio uenuste omittitur sic. Studio, doctrina, uirtute non parū uales.
Coniunctiuo pro indicatiuo interdum uenuste utemur, & respōde

III. Ioannis Despauterij Niniuitæ.

et tēpori, ut fecero pro faciā &c. Relatiuū per parēthesin elegātissime ponit hoc pacto, beneficij in me (q̄ tua est humanitas) cōtulisti plurimū. i. tanta tua est humanitas, de hoc ante diximus. Elegātius dicimus teste Nigro Cicero elequētissimus fuit q̄ ceteris oratoribus in dicēdo præsūt q̄ Cic. qui ceteris &c. Ego tñ sic loqui nō dissuadeo. Inter ne & quidē aliquo interiecto uehementior est negatio q̄ per nō, ut, p nō uerbū locutus est, dic ne uerbū quidē locutus est. Aliqd semp̄ interijci testat Raphael Regius in octauū Quintiliani. Pli. Quid q̄ nocturnę existimatiōe quietis, homo dimidium suę uitę spacium uiuere creditur. sic Seneca Quintilianus & doctissimi quicq; loquuntur, ut notat Lanci.

EPISTOLAE SCRIBENDAE

Ratio ex Erasmo Roterodamo.

Salutationis ordo & qualitas.

Epistola ē certa rerū nūcia, fidaq; mētis nostrę interpretiores absentes faciēs, siqd est quod eos scire aut nostra aut ipsorū intersit, dicit & literę. Diminutiue aut literulę, & epistolū. Epistole prima pars est saluatio, q̄ ubi multa scribere nō uacat subiectē, sic. Relatiū est nobis uir integerrimē &c. aut unico uerbo exprimit sic. Salue mi Thoma &c. aut saluere te iubeo, pbe adolescēs &c. Plena saluatio ē ubi & scribētis, et eius ad quē scribit nomē ponit, hoc pacto. Pli. secundus Caluo suo salutē, q̄ sepe subintelligim⁹. Vbū dixit, sepe idē exprimus sic, salutē plurimā dicit, in tertia. s. psona, nō autē in prima dico aut scribo, sed nec scribit si simplicē antiquitatē imitari uelimus. Nomē itaq; scribētis (uel si infimus ad sūmū scribat) pponet in ntō, eius yō ad quē scribimus, subiūget in dtō, inde ponemus actm salutē, & si uelimus addere, plurimā dicit. Nec male dixeris salutē & fœlicitatem, uelutī Ioānes Despauterius niniuita, Lamberto Doncio ingenuarū artiū, p̄fessorī salutē & fœlicitatē, ne dixeris pluriuē salutes, licet Marsilius Ficinus in q̄dā epistola dixerit innūeris salutibus, in epistolis illustriū uirorū. Saluatiōes aut Caroling (tācti Carolū uirulū doctissimū uirū eiusmodi edidisse nugas nō sit uerisile) tanq; uipe sunt fugiēde, scatēt nāq; barbarie, ut illa mille. Itē mille millesiesq; salutes. Et illa. Salutes tā abūdas, ut saccos repleāt sportas & bigas. Quis tā ugcors q̄ nō intelligat epistolas illas quę Caroli dicunt ēē totius bars